

Dosarul nr. 3r-227/23
2-18202738-01-3r-18082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

D E C I Z I E

06 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Mariana Pitic

examinând recursul depus de Consiliul pentru egalitate,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (redenumit Consiliul pentru egalitate), terți Borcan Sofia și Vicol Igor cu privire la anularea actelor administrative individuale,

împotriva încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru egalitate împotriva hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 13 noiembrie 2018, Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (redenumit Consiliul pentru egalitate), terți Borcan Sofia și Vicol Igor cu privire la anularea actelor administrative individuale.

Prin hotărârea din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă acțiunea și s-a anulat decizia nr. 39/18 din 23 august 2018 și decizia nr. 15/18 din 23 august 2018, emise de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

La 21 iunie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru egalitate a depus apel împotriva hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru egalitate, din motiv că, apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

La 28 iulie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru egalitate a depus recurs împotriva încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, cu emiterea unei încheieri noi prin care apelul să fie considerat depus în termen și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat faptul că hotărârea motivată i-a fost adusă la cunoștință la data de 26 mai 2023. Drept urmare, la data de 20 iunie 2023 Consiliul pentru egalitate a depus cerere de apel motivată.

A menționat că dispozitivul instanței de fond nu i-a fost comunicat Consiliului, de asemenea acesta nu a fost înștiințat și nu a cunoscut despre data, ora și locul pronunțării dispozitivului hotărârii, la caz data de 14 martie 2023. A atras atenția asupra faptului că la materialele cauzei ultima citație a Consiliului a fost pentru data de 21 februarie 2023.

A notat că dispozitivul hotărârii a fost adus la cunoștință doar Sofiei Borcan și reprezentantului ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, Mihail Josanu, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei.

A reținut că la materialele cauzei este scrisoarea de expediere a actului judecătoresc și anume a dispozitivului hotărârii către Consiliul de egalitate și terțului Igor Vicol, însă nu este aplicată ștampila instituției și numărul de ieșire, astfel consideră că dispozitivul hotărârii din 14 martie 2023 nu a fost expedit în adresa sa.

A comunicat că a făcut cunoștință cu dispozitivul hotărârii din 14 martie 2023 la data de 06 iunie 2023, iar cu hotărârea motivată la data de 26 mai 2023.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 11 iulie 2023, fiind notificată Consiliului pentru egalitate, prin intermediul oficiului poștal, la data de 11 iulie 2023 și a fost recepționată la data de 19 iulie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 151, Vol. II). Astfel, recursul depus la 28 iulie 2023, este în termen.

La 21 august 2023 în adresa intimațiilor a fost expedită pentru cunoștință copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.170, Vol. II).

Prin referința din 15 septembrie 2023 ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a solicitat respingerea recursului depus de Consiliul pentru egalitate și menținerea încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Studiind actele cauzei Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins și menținută încheierea instanței de apel, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul

administrativ a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Consiliul pentru egalitate împotriva hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motivul depunerii apelului după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

Potrivit art.231 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile judecătoriilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.

Conform art.232 alin.(1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Din dispozițiile art.236 alin.(1) și alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de

către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din materialele cauzei rezultă că la 14 martie 2023 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii în ședință publică, prin care s-a admis acțiunea și s-a anulat decizia nr. 39/18 din 23 august 2018 și decizia nr. 15/18 din 23 august 2018, emise de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (f.d.155, Vol. I).

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 30 de zile prevăzut la art.232 alin. (1) din Codul administrativ, pentru prezentarea apelului, a început să curgă de la data de 15 martie 2023 (vineri), ziua imediat următoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, care a expirat la data de 13 aprilie 2023 (joi), inclusiv.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 21 iunie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul pentru egalitate a depus apel împotriva hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, fără a solicita repunerea în termen a apelului (f.d. 202-204, Vol. II).

Drept urmare, prin încheierea din 11 iulie 2023, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Consiliul pentru egalitate, din motiv că, apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

Totodată, conform art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Din dispozițiile art.237 alin.(1) din Codul administrativ, rezultă că, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ a cererii de apel depusă de Consiliul pentru egalitate ca inadmisibilă, deoarece ultimul nu s-a conformat prevederilor legale imperative stabilite la art.232 alin.(1) din Codul administrativ. Or, după cum s-a menționat supra, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 14 martie 2023, însă apelantul până la expirarea termenului-limită (13 aprilie 2023 (joi), inclusiv), nu a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani apelul inițial, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, fără a solicita repunerea apelului în termen în conformitate cu art.237 coroborat cu art.65 din Codul administrativ.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios

administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bunăcredință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca consecință decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Contrar acestor prevederi, recurentul/apelant Consiliul pentru egalitate, fiind cel interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, nu a depus diligența necesară ca să-și îndeplinească obligațiile cu bună-credință, în vederea depunerii apelului inițial în interiorul termenului legal, care este un termen imperativ, cu solicitarea, după caz, repunerii în termen a actului de procedură și anexarea probelor în acest sens în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin urmare, Consiliul pentru egalitate urma să-și valorifice dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe, începând cu 15 martie 2023 - până la 13 aprilie 2023 inclusiv.

În plus, instanța de recurs mai relevă că dispozitivul hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost publicată la data de 15 martie 2023 și pe pagina web a Judecătoriei Chișinău, <https://jc.instante.justice.md/>.

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art.65 și art.237 din Codul administrativ, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Cele menționate, denotă ca fiind întemeiată soluția instanței de apel cu privire la declararea apelului depus de Consiliul pentru egalitate ca inadmisibil în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Nu poate fi reținut argumentul Consiliului pentru egalitate invocat în cererea de recurs precum că dispozitivul instanței de fond nu i-a fost comunicat Consiliului, or, la materialele cauzei este scrisoarea de expediere a actului judecătoresc nr. 2959-2960 din 15 martie 2023, care confirmă faptul expedierii în adresa părților la proces a dispozitivului hotărârii din 14 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 157, Vol. II).

Instanța nu poate reține nici faptul invocat de către Consiliul pentru egalitate precum că nu a cunoscut despre data, ora și locul pronunțării dispozitivului hotărârii, la caz data de 14 martie 2023 și faptul că la materialele cauzei ultima citație a Consiliului a fost pentru data de 21 februarie 2023, or, potrivit art. 102 alin. (4¹) din

Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurrate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) și alin.(2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Consiliul pentru egalitate.

Se menține încheierea din 11 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (redenumit Consiliul pentru egalitate), terți Borcan Sofia și Vicol Igor cu privire la anularea actelor administrative individuale.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Mariana Pitic